

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **İçişleri Bakanı Süleyman SOYLU** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

İzmir Milletvekili

Dünyada savaş, çatışma, şiddet, yoksulluk, gelecek korkusuna bağlı olarak sığınacak yer arayan insan sayısında büyük artışlar yaşanmaktadır. Türkiye bölgede izlediği politikaların da etkisi ile bu göçe en çok maruz kalan ülkelerin başında gelmektedir. Türkiye'de 4 milyonu aşkın göçmen/mülteci/sığınmacı mülteci statüsü sahibi olamamaktan kaynaklı sorunlar yaşamakta, kötü yaşama ve çalışma koşullarında hayatta kalma mücadelesi vermekte, temel haklardan mahrum bir şekilde ayrımcılık ve nefret söylemleri ile baş etmeye çalışmaktadırlar.

1951 yılında Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşmeye Türkiye'nin koymuş olduğu "coğrafi çekince"nin gerekçe yapılan şartların hiçbirisinin geçerliliğini korumazken, coğrafi çekince sebebiyle Türkiye'de sığınma prosedürü birçok belirsizlik içeren bir alan haline dönüşerek sığınmacı/mülteci/göçmenlerin yaşamlarını tehdit eden bir sistem haline gelmiştir.

Mülteci, sığınmacı, göçmen şeklinde değişik tanımlamaları olan ancak yurttaş olamayan milyonlarca insanın zorlu yaşam koşulları, temel hak ihlalleri ile karşılaşmalarına rağmen Türkiye'yi bir geçiş ülkesi olarak seçtikleri bilinmektedir. Türkiye'de mülteci, göçmen, sığınmacılar statüsüzlük ve keyfi uygulamalar nedeniyle ağır yaşam koşullarıyla baş etmek zorunda kalmaktadırlar. Bu insanlar insan onuru ile bağdaşmayan, muamele ve tutumlara maruz kaldıkları, soyuldukları, şiddete, tacize uğradıkları, dağlarda donma, nehir, göl ve denizlerde boğulma riski yaşadıkları umuda yolculuğa çıkmakta; bir çoğu yaşamak, çalışmak,

umudu ile gitmek istedikleri Avrupa yollarında insan kaçakçılarının ve sınırlarına duvarlar ören devletlerin kurbanları olmaktadır.

8 Aralık 2007'de Türkiye'den kaçak yollarla Yunanistan'a geçmeye çalışan göçmenlerin bulunduğu bir tekne İzmir'in Seferihisar ilçesinde batmış ve kaynaklara göre 43 ilâ 56 arasında göçmenin boğulması ile sonuçlanmıştı. 2012 yılında İzmir'in Ahmetbeyli körfezinde batan mülteci teknesinde en az 68 kişi hayatını kaybetmişti. Van'da 18 Temmuz 2019'da bir minibüs ile 67 mültecinin taşınması sırasında meydana gelen kazada 17 mülteci yaşamını yitirirken onlarcası yaralanmıştı. 26 Aralık 2019'da ise Van Gölü'nde batan yine 71 mültecinin taşındığı teknenin devrilmesi sonucu 7 mülteci yaşamını yitirmişti. Mayıs 2002'de de Van'ın Çaldıran ilçesinde karların erimesiyle 19 göçmenin cansız bedeni bulunmuştu. Yapılan inceleme sonucunda cesetlerin 4 ay önce donarak yaşamını yitiren Afgan göçmenlere ait olduğu anlaşılmıştı. 9 Şubat 2020'de 13 göçmenin Çaldıran'da donarak öldüğü yönünde yapılan ihbar üzerine, Van Valiliği jandarma ekiplerinin hava şartlarının uygun olması halinde bölgede arama yapacağını duyurmuş ileriki aylarda bu kişilerin cesetlerine ulaşılmıştı. Yine Temmuz 2019'da Van'ın Başkale ilçesinde karların erimesiyle 24'ünün donarak, birinin vurularak öldüğü 25 göçmenin cesedi bulunmuştu.

Yaşanan bu faciaların şimdilik en sonuncusu 27 Haziran 2020'de Van-Tatvan arasındaki kontrol noktalarında yakalanmamak için Van Gölü'nde yüzden fazla mülteci/sığınmacı/göçmeni taşıyan bir teknenin batması ve aramalarda 61 kişinin cesedine ulaşıldığıdır. Van Barosu Göç ve İltica Komisyonu'nun 5 Ağustos 2020 tarihinde basında yer alan raporunda; Van Gölü'nün yaklaşık 15 yıldır sığınmacı göçmenlerin taşınmasında bir rota olarak kullanıldığının, bu durumun kolluk tarafından da bilindiğinin ancak göz yumulduğunun, bu süreç içerisinde şimdiye kadar hiçbir göçmenin gölde taşınırken yakalanmadığının, ama son yıllarda bu geçişlerin oldukça arttığı, daha fazla para kazanmak isteyen tekne sahiplerinin, çok sayıda sığınmacı göçmeni taşıdıkları, organize ve çok sayıda kişinin birlikte hareket ederek bu işi yaptıkları balıkçılarla yapılan görüşmelerden çıkan ortak beyanlar olduğu belirtilmektedir. Aynı raporda vahim bir sonuç olarak ortaya çıkan ise; göçmen kaçakçılarının ait sosyal medya hesaplarının tespit edildiği, söz konusu hesaplarda, göçmen kaçakçılarının açık kimlikleri ve iletişim bilgileriyle, reklam niteliğinde paylaşımlar yaptıkları, bu paylaşımların içeriğinde, verdikleri hizmetin ücretinden yolculuk ve barınma şartlarına kadar ayrıntılı bilgiler verildiği, yine ihtiyaç duyulması halinde İl Göç İdarelerince düzenlenen ikamet belgesi ve yol izin belgelerinin, neredeyse gerçeğine yakın şekilde hazırlanabildiğine ilişkin reklamlara ve açıklamalara yer verilmesidir.

Bu bağlamda;

- 1- Van'da 27 Haziran 2020 tarihinde yaşanan facia dolayısı ile hakkında idari veya adli soruşturma açılan kamu görevlileri var mıdır?
- 2- Yaşanan bu facia nedeniyle hakkında soruşturma yürütülen kişiler kimlerdir?
- 3- Hakkında soruşturma yürütülen ve kaçakçılığı organize eden başka kişilere bulunmakta mıdır? Bulunmakta ise bu kişilere ulaşılmış mıdır?
- 4- Göçmenleri taşıyan teknenin sahibinin partinize mensup olduğuna dair kamuoyunda yer alan iddialar araştırılmış mıdır? Araştırıldı ise iddialar doğru mudur? Konu hakkında kamuoyuna herhangi bir açıklama yapılacak mıdır?
- 5- Van Gölü üzerinde sığınmacı/göçmenlerin uzun yıllardır balıkçı tekneleri ile taşındıkları bilgisi bölgede yaşayan vatandaşlarca yaygın olarak bilinmekte iken bugüne kadar kolluğun ve diğer yetkili makamların bu trafikten haberdar olmaması mümkün müdür?
- 6- Van Barosu Göç ve İltica Komisyonu'nun yayınlamış olduğu raporunda yer alan “ somut kanıtlardan sınır hattında görev yapan bir takım asker görevlilerin yozlaştığı, göçmen kaçakçısı suç şebekeleriyle çıkar ilişkisi içine girdikleri ve bu kişilerin faaliyetlerinin rüşvet karşılaştırdığında kolaylaştırıldığı” bilgisinin edinildiğine” dair iddialara ilişkin olarak ilgili kurumla görüşmeler yapılmış mıdır? Yapıldı ise ve doğru ise gerekli önlemlere yönelik planlamalar ve ilgililer hakkında gerekli adli ve idari işlem başlatılmış mıdır?
- 7- Göçmen kaçakçılığını organize eden, sorumluluğu bulunan, araç ve kişi sağlayan şahısların tespiti ve cezalandırılmaları yönünde hangi çalışmalar yürütülmektedir?
- 8- Faciada Van Gölü civarına gazetecilerin girişinin engellenmesinin ve konuya dair kamuoyunun haber alma hakkının sınırlandırılmasının gerekçesi nedir?
- 9- Van Gölü'nün bir iç deniz olduğu gerçeği gözetilerek benzer olayların bir daha yaşanmaması için göl üzerinde denetim faaliyetlerinin insanların sığınma haklarını zedelemeyecek şekilde artırılması ve benzer ölümcül olaylara müdahale edebilecek donanımlı arama-kurtarma gemileri ile ilgili kurumların hizmetine sunulmasına yönelik herhangi bir planlamanız olacak mıdır?
- 10- Göç ve İltica Komisyonu'nun sosyal ağlarda yapmış oldukları araştırmada bile, göçmen kaçakçılarına ait sosyal medya hesaplarının açık kimlikleri ve iletişim

bilgileriyle kendilerini tanıttığı, yolculuğun ücretinden, barınma şartlarına kadar ayrıntılı bilgileri paylaştıkları, İl Göç İdarelerince düzenlenen ikamet belgesi ve yol izin belgelerinin, neredeyse gerçeğine yakın şekilde hazırlanabildiğine ilişkin reklamlar yaptıkları bilinmesine rağmen bu hesaplar ve kişiler neden yasal işleme tabi tutulmamaktadır?

- 11- 2010-2020 arası Van Gölü üzerinden geçmeye çalışırken meydana gelen ‘kazalarda’ kaç mülteci yaşamını yitirmiştir?
- 12- Göçmen/mülteci/sığınmacıların yasadışı geçişleri Türkiye’nin izlediği mülteci politikasının sonucu fiilen desteklenmekte midir?
- 13- Van Gölü’nde yeterli denetim çalışmalarının yapılmamasının gerekçeleri nelerdir?
- 14- 2010-2020 yılları arasında Türkiye sınırlarını geçerken yakalanan kişi sayısı kaçtır? Bu kişilerden; “mülteci, şartlı mülteci veya ikincil koruma statüsü” başvurusu yapan kişi sayısı kaçtır?
- 15- 2010-2020 yılları arasında Türkiye’de doğal olmayan ölümler nedeniyle yaşamını yitiren mülteci/göçmen/sığınmacı sayısı kaçtır?
- 16- Mülteci sayısının ve insan kaçakçılığının bu denli yaygınlaşmasında, can kayıplarının artışında Türkiye’nin Irak ve Suriye’de yürüttüğü politikaların etkisi ölçülmüş müdür? Bölgenin barışa, huzura ve istikrara kavuşması için bir çalışmanız var mıdır?
- 17- Türkiye’de esaslı sınır dışı etme üzerine kurulan sığınma sisteminin bırakılarak güvenlikçi politika ve yaklaşımlardan arındırılmış ve sığınma prosedürünün uluslararası standartta daha şeffaf ve erişilebilir hale getirilmesine yönelik bir çalışmanız bulunmakta mıdır?
- 18- Türkiye’nin göçmen kaçakçılarının tercih ettiği güzergah olmasının nedeninin cezasızlık politikaları ile yaptırımların uygulanmaması olmasının etkisi bulunmakta mıdır?
- 19- Savaş ve siyasi baskılar nedeniyle Türkiye’ye yasa dışı yollarla sığındıktan sonra Türkiye’de yakalanıp ülkesine iade edilen mülteci/göçmen/sığınmacının kaçısı idam cezasına çarptırılmıştır?
- 20- Türkiye’de inşaat, hizmet, maden, ev hizmetleri gibi bütün sektörlerde yayılmış şekilde kayıtsız ve güvencesiz çalışan göçmen/mülteci/sığınmacı sayısı nedir? Hiçbir sosyal güvencesi bulunmayan, çoğu asgari ücretin dahi altında çalışan bu işçilerin büyüme rakamlarındaki yeri nedir?

- 21- Çalışma izni verilmediği için yasa dışı konumda çalışan yüz binlerce göçmen/mülteci/sığınmacının Türkiye büyüme verilerine katkısı ne kadar hesap edilmiştir?
- 22- Yasa dışı konumda çalışan göçmen/mülteci/sığınmacı işçilerin kaç iş cinayetlerinde yaşamını yitirmiş, sakat kalmış ya da meslek hastalığına yakalanmıştır?